

LÄÄNE HARJU VALLA RAAMATUKOGU

Arengukava 2021–2025

1. SISSEJUHATUS

Lääne-Harju Valla Raamatukogu (edaspidi *raamatukogu*) arengukava aluseks on raamatukogu põhimäärus, Eesti Vabariigi õigusaktid, rahvaraamatukogu seadus ja Lääne-Harju valla arengukava aastateks 2019–2030.

Arengukava koostamisel on lähtutud elanike tagasisidest, soovidest, ettepanekutest, töö käigus tekkinud vajaduste ja kogemuste analüüsi tulemustest ning statistilisest aruandlusest. Arengukava kohta on arvamuse andnud raamatukogu nõukogu. Arengukava eesmärgiks on tagada raamatukogu järjepidev areng ja ning teenuste pakkumine ja kättesaadavus kõigile soovijatele.

Raamatukogu arengukavas on määratletud strateegilised arengusuunad ja tegevused aastateks 2021–2025.

Arengukava koosneb sissejuhatusest, stardiplatvormist aastal 2020, raamatukogu tegevust mõjutavatest teguritest, visiooni, missiooni ja põhiväärtuste kirjeldustest, peamiste arengusuundade ja eesmärkide kirjeldusest 2021–2025 ning arengukava muutmise ja kinnitamise korrast.

2. STARDIPLATVORM 2020

Raamatukogu tegutsemise vorm on rahvaraamatukogu pearaamatukogu ja selle haruraamatukogud, mis tegutsevad ühe asutusena. Raamatukogu täidab mitmeid ülesandeid, pakkudes inimestele erinevaid vaba aja veetmise võimalusi kultuurivaldkonnas.

Üldandmed:

Raamatukogu pearaamatukogu asub Rae 38, Paldiski, 76806, Lääne-Harju vald, Harju maakond.
Haruraamatukogud asuvad:

- Harju-Risti haruraamatukogu, Harju-Risti küla, Lääne-Harju vald, 76002;
- Klooga haruraamatukogu, Aedlinna tee 5, Klooga alevik, Lääne-Harju vald, 76703;
- Laulasmaa haruraamatukogu, Kloogaranna tee 20, Laulasmaa küla, Lääne-Harju vald, 76702;
- Lehola haruraamatukogu, Orisküla tee 20, Lehola küla, Lääne-Harju vald, 76612;
- Padise haruraamatukogu, Padise küla, Lääne-Harju vald, 76001;
- Rummu haruraamatukogu, Aia 9a, Rummu alevik, Lääne-Harju vald, 76102;
- Vasalemma haruraamatukogu, Ranna tee 8, Vasalemma alevik, Lääne-Harju vald, 76101.

Pearaamatukogu paikneb Paldiski linna keskel ning vahetus läheduses asuvad koolid, lasteaiad ja huvikeskus. Haruraamatukogud paiknevad külakeskustes, mille lähiümbruses asuvad koolid ja lasteaiad.

Raamatukogu töötab teist aastat ühe asutusena, mis on kaasa toonud valla ühtse raamatukogu võrgustiku kujunemise, killustatuse ja dubleerimise vähenemise, ühise arveldamise ja aruandluse. Paindlik eelarve kasutamine annab võimaluse personali koosseisu ja kulude ühtlustamiseks, majandamiskulude ühendamisega kaasneb kokkuhoid.

Raamatukogude klientide arv on ajaga vähenenud. See on osaliselt tingitud üldistest demograafilistest muutustest – rahvaarvu vähenemine, rahvastiku vananemine ning inimeste tööga hõivatus suuremates asumites, aga ka digitaliseerimisest ning üldisest lugemishuvi vähenemisest. Külastajate arvu vähenemise põhjusena võib nimetada ka arvutite ja hea internetiühenduse kättesaadavust kodudes, mille tõttu on kahanenud huvi raamatute lugemise vastu noorema põlvkonna seas.

Stardiplatvorm valdkondade kaupa

2.1. Juhtimine ja koostöö

Raamatukogu tööd juhib raamatukogu direktor, raamatukogu tegevust toetab raamatukogu nõukogu. Raamatukogu nõukogu ülesandeks on kohalikule omavalitsusele raamatukoguteeninduse korraldamise kohta ettepanekute tegemine, rahvaraamatukogu töö hindamine ja muude raamatukogu tegevust puudutavate oluliste küsimuste läbiarutamine. Raamatukogus töötavad raamatukoguhoidjad. Raamatukogu tegevused jagunevad: kogude arendus, mis tegeleb teavikute komplekteerimisega; andmete sisestamine e-kataloogi; kogude korrastamine; perioodika registreerimine; lugejate arvestuse pidamine ning statistiliste andmete analüüs; kojulaenus; teavikute kohal kasutus; e-teenused; raamatukogude vaheline laenus; avalik internetipunkt; lastele pakutav teenus – lasteraamatute laenus.

Toimib koostöö teiste raamatukogudega ja valla haridus-, kultuuri- ja noorsootöö asutustega ning vabaühendustega, mis toetavad ja rikastavad raamatukogu tegevust. Suurt tööd ja tähelepanu on vajanud raamatukogude fondid, sest paljud kogud on olnud eelneval perioodil korrastamata. Väljakutseid pakkuv on olnud ühtse raamatukogu meeskonna kujundamine.

Harju-Risti, Klooga, Laulasmaa, Lehola ja Padise haruraamatukogud täidavad ka kooliraamatukogu põhiülesannet põhikogu ja õppekirjanduse, vajalike trükiste, audiovisuaalsete ja muude infokandjate säilimise ning kättesaadavaks tegemise kaudu, arendades noorte huvi ja oskust info hankimisel. Koostöö haridusasutustega annab head eeldused tõsta noorte lugemisharjumusi ja loob võimalusi mõtestatud vabaaja veetmiseks. Paldiski, Vasalemma ja Rummu raamatukogud täidavad vaid rahvaraamatukogu ülesannet. Alustatud on eeltööd, et tuua valla raamatukogu võrku ka Vasalemma ja Paldiski koolide kooliraamatukogud.

2.2. Professionaalne areng

Raamatukogus töötab kümme pikaajalise kogemusega raamatukoguhoidjat. Neist kolm on raamatukogundusliku eriharidusega ja kaks on kutseeksami sooritanud. Raamatukogutöötajatega

viiakse läbi arenguestlusi, mis on aluseks töötajate koolitusvajaduse kaardistamisel. Töötajatele on koostatud individuaalsed koolitus- ja tegevusplaanid, motivatsiooni hoitakse õppekäikude ja parimatest praktikatest õppimise kaudu. Raamatukoguhoidjate programmi URRAM kasutamise ja muud IT-alased oskused ja teadmised on ebaühtlased. Raamatukogunduse valdkond vajab vastava ettevalmistusega järelkasvu.

2.3. Vallaelanike vajaduste ja huvidega arvestamine

Raamatukogude lahtiolekuajad on määratud kasutajate aktiivsusest lähtudes. Külastatavust on mõjutanud Lehola ja Laulasmaa haruraamatukogude kolimine uutesse ruumidesse ning töötajate vahetumine Vasalemma ja Klooga haruraamatukogudes.

Raamatukogud pakuvad täiendavate teenustena: avalikud internetipunktid; koduteenindus inimestele, kelle tervislik seisund ei võimalda raamatukogu külastada; printimine, skaneerimine, paljundamine ja e-teenuste kasutamise nõustamine. Tasuta WiFi leviala on Paldiski ja Laulasmaa haruraamatukogudes. Raamatukogu e-kataloog võimaldab teostada internetipõhist otsingut kõigist valla haruraamatukogudest ja süsteemiga liitunud vabariigi raamatukogudest. Ligipääs läbi avaliku internetipunkti on Eesti teadusraamatukogudele ja rahvusvahelistele e-andmebaasidele. Vasalemma haruraamatukogu asub 3. korrusel, ligipääs on takistatud liikumispuuetega inimestel, eakatel ja väikelastega perekondadel, seetõttu on algatatud sobivamate ruumide loomisprotsess. Raamatukoguteenuse parendamiseks on paigaldatud raamatukogude juurde raamatute tagastuskastid.

2.4. Raamatukogunduse kaasaegne arendamine ja mitmekesistamine

Raamatukogud on kujunemas info- ja õpikeskusteks, mis loob võimaluse kujundada positiivset suhtumist lugemisse ja õppimisse, toetab elukestvat õpet, enesetäiendamist ja kultuurilisi vajadusi. Toimuvad kohtumisüritused huvitavate inimestega, kirjandusklubid, raamatukogu tunnid lastele ja noortele, personaal- ja rändnäitused. Prioriteediks on infokirjanduse kogude arendamine ja laste ning noorte lugemisharjumuste kujundamine. Raamatukogu tegevustesse on kaasatud erinevad põlvkonnad – lapsed, noored, eakad. Avalikes interneti punktides kasutusel olevad arvutid on vananenud ja enamustes haruraamatukogudes puudub WiFi. Raamatukogunduse arendamisel on väljakutseks leida tasakaal traditsioonilise raamatukoguteenuse ja kaasaegse infotehnoloogiaajastu võimaluste vahel.

3. ASUTUSE TEGEVUST MÕJUTAVAD TEGURID

- Haldusreform, mis tõi kaasa raamatukoguvõrgu korrastamise
- Riigipoolne rahastus, mis sõltub elanike arvust
- Digitaliseerumine ja lugemishuvi langus

4. TÖÖ PÕHIMÕTTED, MISSIOON, VISIOON

Raamatukogu töö põhimõtted on traditsioonide hoidmine, innovaatus, avatus, sõbralikkus ja professionaalsus.

Missioon

Raamatukogu missioon on kujundada inimeste lugemisharjumusi, toetada elukestvat õpet ja tagada ligipääs informatsioonile, teadmistele ja kultuurile.

Visioon

Raamatukogu on atraktiivne, sõbralik, mitmekülgne, arenev kultuuri- ja kogukonnaasutus.

5. PEAMISED ARENGUSUUNAD JA EESMÄRGID

5.1. Juhtimine ja koostöö

Arengusuund: raamatukogu toimib ühtse kaasaegse süsteemina, juhtimine on kaasav ja koostöös erinevate huvigruppidega.

2021–2025

- Kaasaegsel tasemel kogude kujundamine
- Kõikide huvigruppide info- ja lugemisvajaduse rahuldamine
- Koduloolase ainese kogumine, jäädvustamine ja kättesaadavaks tegemine
- Raamatukogu nõukogu tõhus kaasamine raamatukogutöö paremaks korraldamiseks
- Töötajate motivatsioonisüsteemi arendamine
- Kooliraamatukogude liitmine ühtsesse raamatukoguvõrku
- Rahulolu-uuringute regulaarne läbiviimine raamatukogudes
- Ürituste ja projektide läbiviimine koostöös haridus-, kultuuri -ja noorsootöö asutustega

5.2. Professionaalne areng

Arengusuund: teenust pakuvad missioonitundega, kvalifitseeritud ning kaasaja muutustele avatud töötajad.

2021–2025

- Taseme- ja täiendõppe võimaldamine, arvestades töötaja vajadustega
- Kutsekvalifikatsiooni omandamiseks võimaluste loomine
- Praktikasüsteemi arendamine raamatukoguhoidjate järelkasvu tagamiseks
- Töötajate digioskuste arendamine
- Parimate praktikate omandamine kodu- ja välismaal

5.3. Raamatukogunduse kaasaegne arendamine ja mitmekesistamine ja vallaelanike huvide ning vajadustega arvestamine

Arengusuund: raamatukogu on kogukonnakeskus, kus vaimse kultuuripärandi kättesaadavus on toetatud infotehnoloogiliste võimalustega.

2021–2025

- Vaba aja veetmise võimaluste mitmekesistamine
- Aktiivsete kogukonnaliikmete personaalnäituste korraldamine
- Elanike kaasamine ürituste korraldamisse ja vabatahtliku tegevuse arendamine
- Lugemisharjumuste kujundamiseks ürituste korraldamine kõikidele vanuserühmadele
- Digiväljaannete laenutamise elavdamine ja kasutajakoolituse korraldamine kõigile vanusegruppidele
- Tingimuste loomine kaugtööks ja kohalikus elavdamiseks
- Virtuaalnäituste korraldamine
- Avalike e-teenuste arendamine ja kättesaadavuse parendamine
- Mobiilse raamatukoguteenuse väljatöötamine
- Raamatukogutöö osaline automatiseerimine
- Raamatukogude füüsilise keskkonna arendamine, lähtudes kasutaja vajadustest
- Valdkonnapraktikute kaasamine uute teenuste väljaarendamiseks ja pakkumiseks

6. ARENGUKAVA KINNITAMINE JA MUUTMINE

Arengukava on koostatud aastateks 2021–2025 ning selles määratakse raamatukogu arengu eesmärgid, põhisuunad ja -valdkonnad ning selle uuendamise kord. Vajadusel tehakse arengukavas muudatused, mis esitatakse enne kinnitamist arvamuse andmiseks raamatukogu nõukogule. Arengukava koostamise ja elluviimise eest vastutab direktor, kes esitab arengukava kooskõlastamiseks ja kinnitamiseks vallavalitsusele. Arengukava ja selle muudatused kinnitab Lääne-Harju Vallavalitsus. Direktor korraldab arengukava avalikustamise raamatukogu veebilehel.